

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

3. mateřská škola, Most, příspěvková organizace

„CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY“

MOTTO:

Učít znamená vést od věci známé k neznámé a vést znamená činnost mírnou a ne násilnou, plnou lásky a nikoliv nenávisti. Když totiž někoho chci vést, nehoním ho; nestrkám ho; neválím s ním po zemi a necloumám jím; nýbrž ho jemně vezmu za ruku a jdu s ním nebo na volné cestě kráčím před ním a lákám ho, aby šel za mnou.

J. A. Komenský

Obecná porada o nápravě věcí lidských

OBSAH:

1.	Identifikační údaje o mateřské škole	3
2.	Obecná charakteristika školy	4
2.1	MŠ Sochora 2937	4
2.2	MŠ Hutnická 2938	5
2.3	MŠ Albrechtická 414	6
3.	Podmínky vzdělávání	6
3.1	Věcné podmínky	6
3.1.1	MŠ Sochora 2937	6
3.1.2	Hutnická 2938	7
3.1.3	MŠ Albrechtická 414	8
3.2	Životospráva dětí	9
3.3	Psychosociální podmínky	10
3.4	Organizace a provoz	12
3.5	Řízení mateřské školy	14
3.6	Personální a pedagogické zajištění	15
3.7	Spoluúčast mateřské školy	16
3.7.1	MŠ Sochora 2937	16
3.7.2	MŠ Hutnická 2938	18
3.7.3	MŠ Albrechtická 414	19
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	20
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných	22
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	22
4.	Organizace vzdělávání	23
4.1	Charakteristika jednotlivých tříd	24
4.1.1	Charakteristika jednotlivých tříd MŠ Sochora 2937	24
4.1.2	Charakteristika jednotlivých tříd MŠ Hutnická 2938	24
4.1.3	Charakteristika jednotlivých tříd Albrechtická 414	25
4.2	Podmínky přijímání nových dětí	25
5.	Charakteristika vzdělávacího programu	26
5.1	Filozofie školy	26
5.2	Vzdělávací cíle	28
5.3	Formy a metody vzdělávací práce	29
5.4	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	31
5.5	Vzdělávání dětí nadaných	32
5.6	Vzdělávání dětí od dvou do tří let	33
5.7	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	35
6.	Vzdělávací obsah	35
7.	Evaluační systém	123

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název:	3. mateřská škola, Most, příspěvková organizace
Sídlo:	Mateřská škola Antonína Sochora 2937/2, Most 434 01
Odloučená pracoviště:	MŠ Hutnická – Hutnická 2938, Most, 434 01 MŠ Albrechtická 414 – Albrechtická 414, Most, 434 01
Právní forma:	příspěvková organizace
IČO:	49872214
Telefon:	476 448 841, 739 340 150
E- mail:	ms.sochora@3msmost.cz
Web:	www.3msmost.cz
ID schránka:	tmuvxam
Ředitelka školy:	Miroslava Samková
Statutární zástupce:	Jana Bravená
Zřizovatel:	Statutární město Most, Radniční 1, 434 69 Most
Název ŠVP PV:	Co vyprávěly staré stromy
Zpracovatelé programu:	Miroslava Samková a kolektiv MŠ
Projednáno a schváleno:	30. 8. 2022 na pedagogické radě
Číslo jednací:	ŠVP/01/2022
Platnost dokumentu:	od 1. 9. 2022

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

3. mateřská škola, Most, příspěvková organizace (dále jen MŠ) byla zřízena Statutárním městem Most ke dni 1. 1. 2022 sloučením MŠ Antonína Sochora 2937, Most, MŠ Hutnická 2938, Most a MŠ Albrechtická 414, Most.

Celková kapacita MŠ: 375 dětí

Počet tříd: 15 heterogenních tříd

MŠ Antonína Sochora 2937, Most – 6 tříd, kapacita 150 dětí

MŠ Hutnická 2938, Most – 6 tříd, kapacita 150 dětí

MŠ Albrechtická 414, Most – 3 třídy, kapacita 75 dětí

Školní vzdělávací program je společný pro všechna pracoviště, jeho rozpracování je předmětem třídních vzdělávacích programů podle podmínek jednotlivých odloučených pracovišť, každé odloučené pracoviště si zachovává svou identitu a image.

2.1 Obecná charakteristika školy MŠ Sochora

Mateřská škola Antonína Sochora v Mostě byla otevřena 6. ledna 1965 jako Závodní jesle a mateřská škola ÚDK, později Krušnohorských strojůren Komořany. Společné závodní zařízení Jeslí a mateřské školy fungovalo až do roku 1992, kdy bylo závodem KSK předáno městu Most jako školské zařízení.

V roce 1994 získala Mateřská škola Antonína Sochora právní subjektivitu a stala se příspěvkovou organizací zřízenou Magistrátem města Mostu.

Od 1. ledna 2022 došlo k reorganizaci mateřských škol v Mostě. Z Mateřské školy Antonína Sochora vznikla 3. mateřská škola, Most, příspěvková organizace, která se ještě rozrostla o další dvě mateřské školy - MŠ Hutnická 2938 a MŠ Albrechtická 414.

Kapacita mateřské školy A. Sochora je 165 míst. Má šest tříd mateřské školy pro 150 dětí a jednu třídu pro 15 dětí Střediska denní péče. Zde je poskytována celodenní péče a odborná práce dětem od jednoho roku věku v rámci obecně závazných předpisů v oblasti výchovy a hygieny.

Budova školy je složena ze dvou patrových pavilónů, které jsou propojeny spojovací chodbou. Uprostřed se nachází kancelář ředitelky školy, odpočinková místnost pro zaměstnance, sklad kuchyně a školní kuchyně, která prošla v roce 2002 rekonstrukcí. V suterénu je vlastní prádelna a sklady. V hlavním pavilónu se nachází čtyři oddělení MŠ pro děti 4-5 leté a 5-6 leté, kancelář ekonomky školy, sborovna pro pedagogický sbor, knihovna a kabinet. V druhém pavilónu jsou dvě třídy MŠ, třída Střediska denní péče a kancelář asistentky ekonomky. Celý objekt má zabezpečovací zařízení napojené na MP Most.

MŠ má prostornou zahradu, která nabízí široké možnosti při pobytu dětí v jakémkoliv ročním období. Její velká rozloha poskytl možnost k vybudování oddělených ploch pro hry. Má 5 zakrytých pískovišť, multifunkční hřiště, vyvýšené záhony pro pěstování květin, drobného ovoce a zeleniny, altán pro venkovní výuku, amfiteátr pro různé slavnostní příležitosti, 2 velké hrací plochy pro cvičení venku a míčové hry, průlezky, skluzavky a další prvky pro hry. Vzrostlé stromy a přenosné slunečníky nám vytvářejí přiměřený stín potřebný pro pobyt dětí na zahradě v letních měsících.

2.2 Obecná charakteristika školy MŠ Hutnická

Mateřská škola byla otevřena 01. 09. 1965 jako závodní mateřská škola s názvem: „Společné zařízení mateřské školy a jeslí“. Od roku 1992, kdy byl objekt bezplatně předán do vlastnictví města Mostu, je provozován jako mateřská škola.

Od 1. 07. 1994 byla usnesením zastupitelstva města Mostu zřízena příspěvkovou organizací.

Od 01. 09. 2009 byl k oficiálnímu názvu školy přidán motivační název: „Mateřská škola Pastelka“. K další změně došlo 1. září 2010, a to v přejmenování názvu „Jesle“ na „Středisko denní péče“ pro děti od 1 do 3 let, zrušení jedné třídy střediska denní péče a místo ní zřízení šesté třídy mateřské školy.

1. 1. 2022 proběhla reorganizace mateřských škol v Mostě. Naše mateřská škola byla sloučena s odloučeným pracovištěm mateřské školy A. Sochora a odloučeným pracovištěm mateřské školy Albrechtická 414. Tyto mateřské školy byly přejmenovány na 3. mateřskou školu, Most, příspěvkovou organizaci.

Kapacita mateřské školy je 162 míst. Škola má sedm tříd, šest tříd pro 162 dětí mateřské školy a jedna třída pro 15 dětí střediska denní péče. Zde je poskytována celodenní péče dětem od jednoho roku věku v rámci obecně závazných předpisů v oblasti výchovy a hygieny.

Mateřská škola se nachází v blízkosti centra města Mostu, v typizované budově se třemi pavilony. Dva jednopatrové pavilony spojují prosklené spojovací chodby s přízemním pavilonem. V první patrové budově, pavilon A, se nachází dvě třídy MŠ, třída střediska denní péče a kancelář vedoucí střediska denní péče. V přízemní budově je umístěna školní jídelna, sklady školní jídelny, šatny a odpočinková místnost pro správní zaměstnance, kancelář zástupkyně ředitelky, šatny dětí, v suterénu je vlastní prádelna a sklady. Ve druhé patrové budově, pavilon B, se nachází čtyři oddělení MŠ pro děti 4 – 5 leté a 5 – 6 leté, sborovna pro pedagogický sbor, knihovna a kabinety. Budova prošla zásadní rekonstrukcí. Jednalo se o zastřešení budovy, nová okna a fasádu, včetně zateplení objektu. Celá budova má zabezpečovací zařízení napojené na MP Most.

Kolem budovy mateřské školy je travnatá, stromy bohatě osázená zahrada, která nabízí široké možnosti při pobytu dětí v jakémkoliv ročním období. Zahrada je vybavena pískovišti, herními prvky, velkou hrací plochou pro cvičení venku a míčové hry, stoly s lavicemi, mlhovištěm a lavičkami. Středem zahrady vede komunikace s asfaltovým povrchem, která je využívána při pobytu dětí venku ke hře se sportovním náčiním, jízdě na dětských dopravních prostředcích,

kresbě křídami apod. Vzrostlé stromy poskytují v letních měsících potřebný stín při pobytu dětí na zahradě.

2.3 Obecná charakteristika školy MŠ Albrechtická

Mateřská škola vznikla 2. září 2013 přestěhováním z budovy v Zahradní ulici a je umístěna v prvním pavilonu bývalé 16. ZŠ. Naše škola se nachází na okraji města Mostu v klidném prostředí okrajové části sídliště. U mateřské školy je velká zahrada s mnoha herními prvky.

Od 1. ledna 2022 se stala mateřská škola jedním ze tří odloučených pracovišť 3. mateřské školy, Most, příspěvkové organizace ze sídlem Antonína Sochora 2937, 434 01 Most. Budova mateřské školy je jeden třípatrový pavilon. Využíváno je první podlaží a suterén.

Kapacita zařízení je 81 dětí, tři třídy s celodenním provozem. Modernizace a celková rekonstrukce je naplánována již v tomto roce.

Mateřská škola je vybavena zabezpečením formou videotelefonů, které umožňují kontrolovaný vstup do budovy. Hlavním vchodem vcházíme do přízemí. Schodiště vlevo nahoru vede do prvního patra k botníkům, kde se rodiče s dětmi přezouvají. Dále vede dlouhá chodba, kde jsou instalované šatní stěny s botníky a děti se zde převlékají. Vpravo na chodbě jsou dveře do třídy 2. A, a 3. A. Vlevo na chodbě jsou dveře do kanceláře zástupkyně ředitelky školy, šatny pedagogů a asistentů, úklidové místnosti, třídy 1. A, do učebny polytechniky a přípravné kuchyňky. V jednotlivých třídách se nachází herna, místnost pro lůžkoviny, umývárna, dětská toaleta, toaleta pro pedagogy a sprchový kout. Všechny třídy jsou vybaveny novým nábytkem, stolečky a židličkami podle věkové skupiny dětí, novými hračkami a pomůckami. Tím plně vyhovují výchovným a vzdělávacím potřebám dětí. Schodiště vpravo dolů vede do suterénu, kde se nachází šatna provozních zaměstnanců, vybavena toaletou a sprchovým koutem, kuchyně a jídelna. Z kuchyně vedou dvě skladové místnosti a dveře se schody do sklepa. V suterénu jsou dveře vedoucí do prostoru, kde se nachází prádelna s mandlem, dolní vstup na školní zahradu, dveře do učebny přírodovědy a toalety pro děti využívané při pobytu venku.

Zahrada MŠ obklopuje budovu ze tří stran, je rozlehlá, má okrasné vzrostlé keře a stromy a nabízí dětem velké možnosti pobytu jak pro sportovní činnosti, tak pro různé hry a relaxaci. Na její ploše jsou umístěny dvě pískoviště se stínidlem, dřevěný altán, program dřevěných prvků, domeček, kolotoč, pružinová houpadla, vodní svět a skleník pro experimenty. Mlhoviště je využíváno pro osvěžení v letních měsících. Pobyt na zahradě pomáhá naplňovat cíle RVP.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1.1 Věcné podmínky MŠ Sochora

- Mateřská škola má prostorové uspořádání, které vyhovuje skupinovým

- a individuálním činností dětí
- Dětský nábytek, tělocvičné nářadí a vybavení pro odpočinek dětí jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí. Jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. V roce 2007 byla vyměněna lehátka ve 4 třídách pro odpočinek dětí. V roce 2008 proběhla kompletní výměna stolků a židliček ve všech třídách. Ty byly pořízeny dle antropomotoriky
- Ve třech třídách byl v roce 2016 a 2017 nakoupen nový dětský nábytek a koberce.
- V celé budově MŠ byly v roce 2016 a 2017 z bezpečnostních důvodů vyměněny všechny prosklené dveře za dveře celodřevěné.
- Zdravotně hygienická zařízení prošla v roce 2007 rekonstrukcí, jsou přizpůsobena antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí a jsou zdravotně nezávadná a bezpečná
- Vybavení hračkami, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku, je průběžně obnovováno a doplňováno
- Didaktické pomůcky určené pro všechny třídy mateřské školy jsou umístěny v kabinetě, který se nachází v prvním patře hlavní budovy
- Hračky a doplňky ve třídách, nebo alespoň jejich podstatná část, jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly a mohly si je samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení
- Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě prostředí, výzdobě tříd, šaten a vstupní chodby, které jsou přístupné a kdykoli je mohou shlédnout i jejich rodiče
- Na budovu MŠ bezprostředně navazuje rozsáhlá zahrada, která je vybavena tak, aby děti mohly rozvíjet své pohybové aktivity (multifunkční hřiště, herní prvky, pískoviště). Součástí je i malý sklad zahradních hraček a sportovního náčiní
- Prostory mateřské školy a zahrada zajišťují bezpečné prostředí, které je soustavně udržováno a splňuje hygienické podmínky a normy dle platných předpisů

3.1.2 Věcné podmínky MŠ Hutnická

- Prostory mateřské školy jsou dostatečně velké a uspořádané tak, aby vyhovovaly individuálním i skupinovým činnostem dětí
- MŠ je vybavena přiměřeným nábytkem, tělocvičným nářadím, hudebními nástroji, audiovizuálními pomůckami, interaktivními tabulemi
- Vybavení pro odpočinek dětí je přizpůsobeno antropometrickým požadavkům, odpovídající počtu dětí.
- Hračky, pomůcky, náčiní a další doplňky odpovídají počtu dětí a jsou průběžně doplňovány a jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly a mohly si je samostatně, podle stanovených pravidel brát.
- Didaktické pomůcky určené pro všechny třídy mateřské školy jsou umístěny v kabinetech, které se nachází v přízemí a v prvním patře pavilonu B

- Zdravotně hygienická zařízení odpovídají počtu dětí a jsou zdravotně nezávadná a bezpečná
- Každá třída má v místnosti na lehátka police na lůžkoviny dětí.
- Do všech tříd byl pořízen notebook a učitelé pracují s novými technologiemi (např. elektronická třídnice).
- V roce 2022 byl do třech tříd nakoupen nový koberec
- Děti se samy podílejí na výzdobě školy svými výtvary, které mohou shlédnout také rodiče.
- Na budovu bezprostředně navazuje rozsáhlá zahrada, která je vybavena tak, aby děti mohly rozvíjet své pohybové aktivity (herní prvky, pískoviště, hrací plocha pro míčové hry a cvičení, komunikace s asfaltovým povrchem)
- Součástí zahrady jsou dvě malé budovy, které slouží k uložení hraček, sportovního náčiní
- Prostory mateřské školy a zahrada zajišťuje bezpečné prostředí, které je soustavně udržováno a splňuje hygienické podmínky a normy dle platných předpisů

3.1.3 Věcné podmínky MŠ Albrechtická

- Všechny prostory školy, osvětlení a vybavení odpovídají současným hygienickým požadavkům.
- Jednotlivé třídy mají velmi dobré prostorové podmínky pro denní aktivity dětí.
- Třídy jsou rozlehlé a jsou rozděleny na dvě části, třídu se stolečky a hernu.
- Výše nábytku, stolečky a židličky jsou uzpůsobené věku dětí.
- V herně jsou rozmanité koutky s různými hračkami a pomůckami, které jsou dostupné výběru dětí.
- Ve třídách je dostatek prostoru pro individuální i skupinové činnosti.
- Ve všech třídách je relaxační koutek a knihovnička, která je vybavena knihami a časopisy pro děti volně dostupnými.
- V mateřské škole je k dispozici přenosný multiboard ke zvýšení kvality vzdělávání dětí a projektor s interaktivní tabulí.
- Postupně jsou třídy a herny vybavovány novým nábytkem, hračkami a pomůckami, dle finančních možností.
- Každá třída má své sociální zařízení, které odpovídá stanoveným normám.
- Pro odpolední odpočinek se rozkládají lehátka v hernách, které jsou zdravotně nezávadné a bezpečné.
- Děti se převlékají v šatnách, každé dítě má svůj označený prostor a botník.
- Strava pro děti i zaměstnance se připravuje ve školní kuchyni, která se nachází v suterénu a taktéž jídelna, do které se děti i zaměstnanci chodí stravovat.
- Školní kuchyně je vybavena novým nerezovým zařízením (stoly, dvojdřez, nádobí) a parní troubou (konvektomatem).

- Rozsáhlá školní zahrada, která obklopuje budovu, vyhovuje svou velikostí, členěním, vybavením a pohybovému vyžití dětí. Nachází se zde rozmanité herní prvky, které se dle finančních možností budou v budoucnu doplňovat.

3.2 Životospráva

Režim dne

- není striktně předepsán, je pouze rámcový s možností přizpůsobit se konkrétním situacím a podmínkám;
- dbáme na soukromí dětí, pokud mají potřebu uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, je jim to umožněno;
- spojování tříd je omezeno na nezbytnou míru;
- dodržujeme intervaly mezi jídlem, potřebu a délku spánku;
- hry volné i řízené probíhají od příchodu dětí do pobytu venku a po odpoledním odpočinku, jsou ve vyváženém poměru, se zřetelem na individuální potřeby dětí;
- didakticky cílené činnosti probíhají v průběhu celého dne formou individuální, skupinové či kolektivní práce učitelek s dětmi, vycházejí z potřeb a zájmů dětí;

Pohybové aktivity

- denně zařazujeme zdravotně zaměřené cvičení (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační) a pohybové hry
- průběžně pohybové chvíle a hudebně pohybové činnosti
- pohybové aktivity ve velké tělocvičně, hale
- bruslení u předškolních dětí

Pobyt venku

- 2 hodiny denně (dle počasí) – dopoledne, odpoledne po odpočinku dětí v letních měsících
- v letních měsících se činnosti přesouvají co nejvíce ven
- pobyt venku se neuskutečňuje při mrazu pod -10 st. C, při silném větru, dešti a při inverzích
- co nejvíce využíváme školní zahradu
- pobyt venku využíváme pro spontánní i řízené činnosti vždy s poznávacím cílem a pohybovou aktivitou;

Odpočinek, spánek

- děti v naší mateřince nejdou spát, ale odpočívat, dodržujeme pravidla, že na postýlce chvíli odpočíváme, děti, které neusnou, si mohou hrát nebo se s paní učitelkou zapojit do zajímavých klidových činností, tyto chvíle využíváme k individuálním činnostem
- před uložením do postýlek dbáme na příjemné klima ve třídě, čteme pohádky, posloucháme pohádky z CD, zpíváme ukolébavky

Stravování

- dětem je podávána pestrá a vyvážená strava, zajišťující splnění fyziolog. potřeb dětského organismu;
- při přípravě stravy dodržujeme vhodné technologické postupy přípravy;
- časový odstup mezi jednotlivými jídly nepřesahuje 3 hodiny;
- svačiny dopoledne se podávají v době od 9,00 hodin, odpoledne od 14,15 do 14,30 hodin, obědy na MŠ Sochora a MŠ Hutnická se vydávají od 12 hodin, na MŠ Albrechtická z důvodu oddělené jídelny od 11,45.
- úzce spolupracujeme s rodinou při vytváření a upevňování zdravých stravovacích návyků;
- strava dětí obsahuje libové maso, drůbež, ryby, mléko, mléčné výrobky, obilniny, luštěniny, zeleninu, ovoce, ovocné čaje, ovocné šťávy;
- respektujeme ale individuální zdravotní hlediska a potřeby jednotlivých dětí;
- nenutíme dítě jíst, pokud nemá chuť nebo určité jídlo nejlí;
- dětem poskytujeme dostatečný časový prostor ke konzumaci jídel
- vytváříme a upevňujeme správné návyky při stolování
- během celého dne je zajištěn všem dětem dostatečný příjem tekutin, každé dítě má svou skleničku, během dne se může kdykoliv samo obsloužit, u nejmladších dětí pomáhá učitelka

Pitný režim

- děti mají celý den k dispozici v každé třídě tekutiny v nerez nádobách (zajišťují kuchařky), z nichž si samy pití nalévají
- učitelky vedou děti k pití během celého dne, připomínají důležitost pití pro zdraví
- v letních dnech při pobytu na zahradě je dětem venku podáván vlažný nápoj
- nádoby doplňuje personál vždy podle potřeby, nápoje se obměňují – čaje, ovocné čaje, šťávy, vitamínové nápoje

3.3 Psychosociální podmínky

- V mateřské škole je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci
- Učitelky zatěžují děti vždy přiměřeně, v rámci jejich možností, děti mohou kdykoliv relaxovat v klidných koutcích třídy nebo zahrady. Respektují jejich potřeby, reagují na ně a pomáhají v jejich uspokojování
- Nově přichozím dětem nabízíme adaptační program
- Děti dostatečně chválíme a nepodporujeme nezdravou soutěživost dětí
- Všechny děti v naší mateřské škole mají stejná práva, stejné možnosti a povinnosti

- Všichni zaměstnanci školy dětem vytváří takové prostředí, aby se zde cítili spokojeně, jistě a bezpečně
- Děti se podílejí na vytváření jasných pravidel chování v MŠ

- - snažíme se dodržovat několik zásad, které vedou k tomu, že budou všechny zaměstnanci a všechny děti naší MŠ v pohodě.

1. zásadou je „*být v pohodě*“ jak fyzické tak psychické, což se týká také zaměstnanců školy.

- pohoda zaměstnanců se určitě ve velké míře přenáší i na děti
- hledáme laskavé způsoby

2. zásada - „*každý je svůj*“ - snažíme se vycházet vstříc individuálním potřebám dětí, hlavně při hravých aktivitách, při pobytu venku i odpoledních činnostech

3. zásada - „*zdraví nade vše*“ - formou hry a tvořivé dramatiky se děti seznamují s fungováním těla, zaměřujeme se na prevenci - kouření, drogy, alkohol, neopomíjíme ani prevenci běžných onemocnění, jako je chřipka, rýma, ani prevenci úrazů

4. zásada - „*pohyb = zdraví = život*“ - dětem umožňujeme dostatek pohybu řízeného i spontánního

- každý den zařazujeme ranní cvičení nebo pohybovou chvilku
- využíváme pobytu venku po celý školní rok, především na školní zahradě, využíváme míče, švihadla, obručí
- cvičíme na RHB balónkách
- v létě děti sprchujeme, v zimě dovádíme na sněhu
- již několikrát rok docházíme na předplavecký výcvik (předškoláci) a na bruslení ve spolupráci s hokejovým klubem
- učíme děti relaxovat
- nesoutěžíme za každou cenu, spolupracujeme

5. zásada - „*pro dítě je nejdůležitější hra*“

- snažíme se dát dětem dostatečný čas a prostor pro hru během celého dne, hru usměrňujeme nenásilně, nespěcháme, nechvátáme, snažíme se dítě nechat hru ukončit, pokud dítě chce odpočívat a „*nic nedělat*“, je to jeho volba a právo, může hračky i činnosti nabízené učitelkou odmítnout
- máme dostatek volnosti, ale samostatnost a volnost neznamena bezbřehost, je nutné dodržovat potřebný řád a učit děti pravidlům soužití
- na tvoření pravidel se děti spolupodílejí, lépe se jim potom dodržují
- rozvíjíme tvořivost, fantazii, učíme spolupráci, toleranci
- uklízíme po sobě

6. zásada - „*posloucháme, co nám děti sdělují*“

- bereme jejich názory vážně, společně hledáme řešení

7. zásada - „*nasloucháme rodičům*“ - rodiče mohou přicházet do MŠ, pobývat zde, společně řešíme problémy jejich dětí i MŠ, názory rodičů bereme vážně.

8. zásada - „*MŠ je otevřena všem*“ - otevíráme se spolupráci

- nezbytná je pro nás spolupráce se zřizovatelem, řešíme s ním problémy a obtíže, které se týkají hlavně financí, a s tím spojeného materiálního vybavení
- důležitá je pro nás spolupráce se ZŠ, hlavně v oblasti výchovné a vzdělávací
- věříme, že vše, co do dětí vložíme, v jejich nitru uvízne a zůstane pro další život

PRAVIDLA SOUŽITÍ

1. Přivítáme se a rozloučíme.
2. Jsme kamarádi, pomáháme si.
3. Nikoho nebijeme, spory mezi sebou vyřešíme slovem.
4. Nebereme si nic, co nám nepatří.
5. Používáme tři kouzelná slůvka – prosím – děkuji – promiň.
6. Uklízíme po sobě, každá hračka má své místo.
7. Nekřičíme, nemluvíme hrubě.
8. Posloucháme dospěláky, myslí to s námi dobře.
9. Neničíme hru druhým, vážíme si všeho, co druhý vytvoří.
10. Lépe je se usmívat než mračit.

3.4 Organizace

- děti se do mateřské školy přijímají od 6:00 do 8:00, poté se škola z bezpečnostních důvodů zavírá
- po předchozí domluvě lze dítě přivést kdykoli dle potřeby rodiny (návštěva lékaře, směnný provoz apod.), dítě ale musí být nahlášeno na stravování
- rodič je povinen předat dítě osobně učitelce, za bezpečnost dětí v mateřské škole odpovídají učitelky od doby převzetí dítěte do doby jeho předání
- rodiče dítěte mohou k vyzvedávání dítěte písemně pověřit osobu (formuláře jsou u třídní učitelky), bez písemného pověření učitelky nevydají dítě nikomu jinému
- pokud si rodiče vyzvedávají své dítě po obědě, otevírá se mateřská škola v době od 12:30 do 13:00, odpoledne se mateřská škola otevírá ve 14:30, provoz mateřské školy trvá do 16:30
- při pohovoru rodiče s učitelkou je potřeba, aby učitelka měla přehled o všech dětech ve třídě, proto musí být rozhovor veden ve třídě, při řešení závažnějšího problému je lepší domluvit si termín schůzky mimo vzdělávací práci učitelky
- v době letních prázdnin se odloučená pracoviště pravidelně střídají v poskytování předškolního vzdělávání na základě předem stanoveného harmonogramu

- po dobu prázdnin tj. v červenci nebo v srpnu, je MŠ uzavřena zpravidla na 5 týdnů, o termínu jsou rodiče informováni nejméně 2 měsíce předem
- o zařazení dítěte do MŠ rozhoduje ředitel organizace
- do mateřské školy přijímáme děti od dvou let, pokud kapacita školy dovolí
- docházka dětí závisí na potřebě a přání rodičů, v případě nepřítomnosti dítěte je nutné dítě omluvit (ústně, písemně, telefonicky) do 14 dnů
- s účinností od 1. ledna 2017 je stanoveno dětem, které dosáhnou pěti let do 31. 8. nastoupit v následujícím školním roce k povinnému předškolnímu vzdělávání.
- zavádí se zápis k povinnému předškolnímu vzdělávání, který bude mateřskou školou vypisován ve stanoveném časovém období (prvních 14 dní v květnu).
- povinné předškolní vzdělávání v mateřské škole je bezplatné.
- vedle vzdělávání v mateřské škole školský zákon umožňuje tři další způsoby plnění povinného předškolního vzdělávání – individuální vzdělávání, vzdělávání v přípravné třídě (přípravném stupni základní školy speciální) a v zahraniční škole. Pokud se zákonný zástupce rozhodne pro některou z alternativních forem plnění povinného předškolního vzdělávání, musí to oznámit mateřské škole, do které je jeho dítě zapsáno, nejpozději tři měsíce před začátkem školního roku, ve kterém se má dítě začít povinně vzdělávat (tzn. do konce května).
- v případě nepovinného předškolního vzdělávání (tedy vzdělávání dětí do pěti let věku), ředitel školy může rozhodnout o ukončení předškolního vzdělávání dítěte, důvody pro ukončení jsou:
 - neomluvená absence delší než dva týdny,
 - závažné narušování provozu školy ze strany zákonného zástupce,
 - doporučení lékaře nebo školského poradenského zařízení či
 - neuhrazení úplaty za vzdělávání a stravného.
- od září 2017 nelze ukončit předškolní vzdělávání z výše uvedených důvodů v případě dětí plnících povinné předškolní vzdělávání.
- stravné je třeba zaplatit do 25. dne předcházejícího měsíce, v dalším měsíci se řádně omluvené dny dítěti ze stravného odečítají
- úplata za předškolní vzdělávání musí být uhrazena do 15. dne stávajícího měsíce
- úplatu za vzdělávání platí rodiče, i když jejich dítě z jakéhokoliv důvodu celý měsíc do MŠ nedochází
- podmínky výše úplaty za předškolní vzdělávání jsou zpracovány ve Směrnici ke stanovení výše úplaty za předškolní vzdělávání dítěte v mateřské škole
- rodiče nahlašují škole každou změnu zdravotního stavu dítěte, změnu bydliště, pojišťovny apod.
- do mateřské školy patří pouze děti zdravé, učitelky mají právo v zájmu zachování zdraví ostatních dětí, děti se silným nachlazením či jiným infekčním onemocněním do mateřské školy nepřijmout
- dítě je třeba vodit přiměřeně oblečené, na vycházku je možné dávat dětem náhradní oděv
- denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na aktuální změny a na individuální potřeby dětí

- režim dne je postaven pouze na časech jídel, interval mezi jednotlivými jídly je tři hodiny
- poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které MŠ organizuje nad rámec běžného programu
- veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojily do organizace činností a pracovaly svým tempem
- jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách
- je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí
- plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí
- Denní režim je součástí provozního řádu

3.5 Řízení mateřské školy

- Ředitelka školy vymezila pracovní povinnosti, pravomoci a odpovědnost jednotlivých zaměstnanců mateřské školy a definovala je v jejich náplních práce. Pověřila statutární zástupkyni ředitelky a zástupkyně ředitelky na odloučených pracovištích, kterým vymezila kompetence v oblasti pedagogické, organizační, v oblasti finančního a materiálního zabezpečení a v oblasti komunikace.
- Organizační řád a směrnice ředitelky školy vymezují jasná pravidla a kompetence zaměstnanců školy.
- Velký důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci, respektování profesních odlišností a vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství.
- Ředitelka ponechává spolupracovníkům dostatek pravomocí a respektuje jejich názor
- Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o zásadních otázkách školního programu
- Ředitelka školy rozumně hodnotí práci zaměstnanců, nezapomíná na jejich vhodnou motivaci, podporuje spolupráci
- Učitelky si vypracovávají vlastní třídní programy a projekty v návaznosti na školní vzdělávací program
- Plánování je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby
- Pedagogické rady se konají zpravidla 1x měsíčně, podle potřeby se zařazují operativní porady
- Sdílíme a prezentujeme zkušenosti a vědomosti nabyté na DVPP, seminářích a školeních na Pedagogických radách.
- Pedagogický sbor spolupracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče dětí
- Pedagogické i provozní pracovnice se aktivně zapojují do organizace činností a akcí, navrhují, řídí i organizují akce společné pro děti i rodiče. Všechny pracovnice se aktivně podílejí na plnění cílů a úkolů ŠVP a TVP
- Inspirujeme se vzájemnými nálechy a sdílením zkušeností v týmu.

- ŠVP, TVP a evaluační činnosti nejsou uzavřené materiály, naopak můžeme s nimi stále pracovat, aby byly smysluplné a užitečné
- Ředitelka kontroluje, hodnotí, rozhoduje, motivuje a podporuje spolupráci pracovníků školy. Podrobnější informace – plán hospitačních činností, kritéria hodnocení
- MŠ spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, se základní školou, s logopedy, s Policií ČR a s Městskou policií, s SVČ a DDM, s ŠPZ a s odborníky poskytující pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí

Vnitřní informační systém:

- Většina informací a pokynů v rámci vedení celé organizace je **oboustranně předávána** na pravidelných týdenních poradách, případně podle potřeby operativně – telefonicky, emailem, osobní návštěvou ředitelky na odloučeném pracovišti.
- Samostatné provozní porady se vedou dle úseků a dle potřeby

Vnější informační systém:

- Informace o vzdělávání a pokrocích dětí jsou rodičům předávány formou informativních schůzek. O dění v MŠ se rodiče dovídají především z nástěnek, osobními pohovory a z webových stránek školy. Všem zákonným zástupcům dětí je k dispozici Školní řád a Školní vzdělávací programy i ostatní dokumenty školy a informace o dění ve škole na **webových stránkách** a také v tištěné podobě umístěny v šatnách jednotlivých tříd.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

- V celé organizaci pracuje 31 učitelek, z nichž jedna učitelka není kvalifikovaná, kvalifikaci si doplňuje, asistentky pedagoga – jejich počet se mění podle počtu podpůrných opatření v daném školním roce.
- Mateřská škola v případě potřeby zajišťuje chůvu (Šablony II a III).
- Stravu připravuje 8 kuchařek. O čistotu se stará 8 uklízeček.
- Všichni pedagogové se stále sebevzdělávají, využívají nabídky různých vzdělávacích institucí a akreditací MŠMT.
- Ředitelka sleduje další růst profesních kompetencí pedagogů a vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání.
- Při výběru vzdělávacích aktivit vycházíme ze zpracovaného plánu personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy, ale i individuálního zájmu pracovníků.
- Služby pedagogů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče a vždy dodržena bezpečnost dětí.

- Pedagogové jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem, (v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).
- Za výsledky vzdělávání profesně odpovídá učitelka.
- Předáváme si nápady a zkušenosti. Hospitujeme jedna u druhé.
- Vedení školy ponechává učitelům dostatek pravomocí, respektuje jejich názor a podporuje je v tvůrčí pedagogické práci.
- Děti znají nejen všechny učitelky a berou je za své, ale do kolektivu zahrnují i paní uklízečky a kuchařky. Jejich přítomnost ve třídách považují za zcela přirozenou.
- Provozní pracovníce svou prací a ochotou přispívají ke stabilitě personálního zázemí, jsou ochotné pomoci v přípravě a organizaci dílčích projektů, slavností a jiných akcí mateřské školy, pomáhají při doprovodu dětí a při náročnějších činnostech.
- Ve škole probíhá logopedická prevence pod vedením logopedických asistentek
- Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se zvláštními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky.

3.7 Spolupráce mateřské školy

3.7.1 Spolupráce MŠ Sochora

Spoluúčast rodičů

- Rodiče a děti k sobě patří. Pro dobrý chod školy je tedy neodmyslitelnou součástí spolupráce s rodiči našich dětí. Aby byla spolupráce naší mateřské školy a rodičů podle našich představ, bude nás to stát ještě mnoho úsilí a práce. Neustále proto hledáme způsoby, jak optimálně řešit vzájemnou spolupráci na úrovni rovnocenného partnerství obou stran. Chceme s rodiči navázat přátelský a otevřený vztah, kde budeme společně řešit vniklé potíže a problémy, kde se každý může podílet na plánování výchovné práce školy, kde každý může přicházet s vlastními nápady.
- Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat
- Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů
- Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje
- Projevili-li zájem, mohou spolurozhodovat při plánování školního vzdělávacího programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod.
- Pedagogové pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení
- Pedagogové jednají s rodiči ohleduplně a taktně

- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě: nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.
- Rodiče se podílejí na akcích školy spolu se svými dětmi.

Rádi bychom docílili spolupráce, která by fungovala na základě partnerství a oboustranné důvěře. A porozumění, úsměv na tváři, snaha pochopit druhé a vcítit se do jejich potíží, to jsou jedny ze základních zásad partnerství mezi rodinou a školou.

Spolupráce se ZŠ

- Návštěva 1. třídy před zápisem dětí do ZŠ
- Příležitostné akce

Spolupráce s Pedagogicko psychologickou poradnou

- Využití pedagogických služeb
- Při odkladech školní docházky
- Vyšetření dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- Vzdělávání pedagogů

Spolupráce se zřizovatelem

- při zajištění financování škol
- při plánování rozpočtových výhledů
- při odstraňování havarijních událostí
- při zajišťování prázdninového provozu ve městě
- při zápisu do mateřských škol - při výběrových řízeních

Spolupráce se Střediskem volného času

- Nabídkové akce

Spolupráce s Městskou policií

- Besedy a vzdělávací programy

Spolupráce se Střední pedagogickou školou v Mostě

- Vedení pedagogické praxe studentek
- Cvičná školka studentek SPgŠ – průběžná praxe

3.7.2 Spolupráce MŠ Hutnická

Spoluúčast rodičů

- Spolupráce s rodiči dětí a ostatními dospělými, kteří se na výchově dětí podílejí, je rozvíjena na rovnocenném partnerském základě.
- Ve vztazích mezi zaměstnanci školy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat
- Učitelé sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, resp. rodin, snaží se jim porozumět a vyhovět
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, podle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí
- Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Projevili zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod.
- Učitelé pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení
- Učitelé se s rodiči domlouvají o společném postupu při jeho výchově a vzdělávání
- Zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech
- Zaměstnanci jednájí s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad
- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí
- Rodiče se podílejí na akcích školy spolu se svými dětmi

Spolupráce se ZŠ

- Spolupráce s pěveckým sborem z 11. ZŠ (Korálek)
- Návštěva 1. tříd před zápisem
- Beseda rodičů dětí v posledním ročníku předškolního vzdělávání s učitelkou 1. stupně ZŠ
- Návštěva školní družiny a školního klubu 11. ZŠ

Spolupráce s PPP, SPC

- Vyšetření dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- Odklad školní docházky
- Poradenská a metodická podpora pedagogických pracovníků
- Vzdělávání pedagogů

Spolupráce se VOŠ, OA, SPgŠ a SZŠ Most

- Vedení pedagogické praxe studentek SPgŠ, VOŠ
- Cvičná škola studentek SPgŠ, VOŠ – průběžná i souvislá praxe

3.7.3 Spolupráce mateřské školy Albrechtická 414

Spoluúčast rodičů

- **Chtěli bychom rozvíjet a zkvalitňovat spolupráci s rodiči dětí, být rodičům rádcem při výchovných i vzdělávacích problémech dětí. Chceme navázat otevřený a přátelský vztah na úrovni rovnocenného partnerství. Umožnit rodičům účast při dění v mateřské škole. Nabízíme individuální spolupráci s jednotlivými rodiči.**
- Průběžné informace pro rodiče o událostech v mateřské škole jsou umístěné na nástěnkách, hlavních dveřích budovy, ve vývěsní skříňce či na webových stránkách školy.
- Rodiče jsou seznámeni s koncepcí výchovně vzdělávací práce a se školním vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.
- Pedagogové pravidelně a dostatečně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji a učení.
- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí rodičům poradenskou činnost.
- Podporuje logopedickou činnost.
- Organizuje třídní schůzky pro rodiče.
- Individuální třídní schůzky - napomáháme k rozhodnutí o odkladu školní docházky.
- Pořádáme pro rodiče „Den otevřených dveří“.
- Projeví-li rodiče zájem, mají možnost podílet se na dění a akcích v mateřské škole.
- Mateřská škola pořádá pro rodiče a děti besídky a tvořivá odpoledne.
- Realizujeme společná setkání v rámci projektových dnů na školní zahradě.
- Respektujeme názory rodičů.
- Náměty a připomínky rodičům umožňujeme formou ankety.

Spolupráce se ZŠ

- Návštěva 1. třídy před zápisem dětí do ZŠ
- Příležitostné akce, projekty

Spolupráce s PPP

- Poradenská služba
- Provedení testů školní zralosti za účasti zákonného zástupce
- Vzdělávání pedagogů

Spolupráce SPC

- Vyšetření dětí na doporučení pedagogů

Spolupráce s Městskou policií

- Preventivní programy pro děti

Spolupráce s městskou knihovnou

- Seznámení s prostředím knihovny
- Besedy pro děti
- Promítání pohádek, planetárium

Spolupráce s divadlem

- Rozmanitostí – představení v MŠ i divadle
- Ve Tři – představení pro děti, preventivní programy, pasování předškoláků v MŠ
- Sváťovo Divadlo – představení v MŠ
- Divadlo Letadlo – představení v MŠ

Spolupráce s Halou Albrechtická

- Pohybové aktivity pro děti

Spolupráce se Střední pedagogickou školou v Mostě

- Vedení pedagogické praxe studentek
- Cvičná škola – průběžná praxe

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí.

- Těmto dětem vytváříme citlivé a přiměřené prostředí a optimální podmínky k jejich rozvoji, k učení, ke komunikaci. Pomáháme dítěti, aby dosáhlo co největší samostatnosti. Učitelky zahrnují do vzdělávání podpůrná opatření pro děti se SVP. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje učitelka MŠ a zpracovává Plán pedagogické podpory, který 1x za 3 měsíce vyhodnocuje. S PLPP seznámí rodiče, kteří svým podpisem stvrdí, že byli s plánem seznámeni. Jakmile jsou tato podpůrná opatření nedostačující, doporučuje učitelka rodičům vyšetření ve školském poradenském zařízení.
- PLPP obsahuje základní údaje o dítěti, charakteristiku obtíží, stanovení cílů PLPP, metody, pomůcky, organizaci při vzdělávání a hodnocení. Škola má vytvořen formulář PLPP, se kterým učitelky pracují a podle potřeby ho upravují. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně stanovuje školské poradenské zařízení (PPP, SPC...) a na základě jeho doporučení MŠ zpracovává individuální vzdělávací plán.
- Snižujeme počet dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.
- Učitelky určí takové metody a prostředky, aby byly v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními a odpovídaly potřebám dětí. Navazujeme velmi úzkou spoluprací s rodiči a poskytujeme jim potřebné informace o vzdělávání jejich dětí.

Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

- tvorba, realizace a vyhodnocování plánu pedagogické podpory u dětí je prováděno pedagogy školy na základě pokynu ředitelky školy, popřípadě za spolupráce s odborníky;
- tvorba, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů u dětí je prováděna učiteli školy na základě pokynu ředitelky školy a za spolupráce s logopedkami, psychologem, asistentkou pedagoga, popř. jinými odborníky.
- Pokud zákonný zástupce dítěte přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil školské poradenské zařízení za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání dítěte a způsobil tak dítěti obtíže při vzdělávání (protože škola sama **dostatečná podpůrná opatření** vytvořit nemůže) může se škola obrátit na zástupce

orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost.

- Dalším opatřením pro rozvoj dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je zřízení funkce asistenta pedagoga, které škola na základě doporučení školského poradenského zařízení využívá. Další možností je snížení počtu dětí ve třídě, které je založeno na znění vyhlášky č. 14/2004 Sb.
- Zodpovědnou osobou za systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami je ředitelka školy. Ředitelka školy pověřuje učitele sestavením PLPP, IVP a komunikací se zákonnými zástupci."

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít.
- Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.
- Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení.
- Do doby než vyšetření proběhne a škole je školským poradenským zařízením doručeno doporučení ke vzdělávání dítěte, postupujeme při vzdělávání takového dítěte zpravidla podle PLPP.
- Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- O přijetí dítěte mladší tří let do mateřské školy rozhoduje ředitelka školy. Rozhodnutím o přijetí se každé přijaté dítě stává dítětem se všemi právy a povinnostmi s tím souvisejícími.
- Organizace a podmínky pro vzdělávání dětí mladších tří let vychází z potřeb a zájmů dítěte s ohledem na jejich individuální vzdělávací potřeby a možnosti, zejména

individuálně přizpůsobený adaptační režim, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování.

- Je nutné, aby vzdělávací působení vycházelo z pedagogické analýzy – z pozorování a uvědomění si individuálních potřeb dítěte, ze znalosti jeho aktuálního rozvojového stavu i konkrétní životní a sociální situace a pravidelného sledování jeho rozvojových a vzdělávacích pokroků. Jen tak je možné zajistit, aby výchovné a vzdělávací aktivity probíhaly v rozsahu potřeb jednotlivých dětí, aby každé dítě bylo citlivě podněcováno, pozitivně motivováno a vhodně stimulováno.
- Na základě zkušeností nabízíme program pro děti mezi 2. a 3. rokem, který je postaven na: chápajícím a láskyplném přístupu dospělých k dětem, prostředí přizpůsobeném dvouletým dětem – bezpečné, strukturované pro jasnou orientaci a vhodné k učení základních návyků – pořádku a řádu, sebeobsluhy a v neposlední řadě možnost zkušenosti z pokusů, omylů a chyb.
- Dětem předáváme elementární dovednosti a rozvíjíme ho po všech stránkách, učíme ho základním sociálním a hygienickým návykům. Využíváme dětské přirozené zvědavosti k získávání nových poznatků ve formě her, písniček, knížek atd.
- Cílem je rovněž prostřednictvím hry a zábavy docílit vytvoření zcela přirozeného prostředí, ve kterém se dítě bude cítit dobře a bude tak moci rozvíjet svou jedinečnou osobnost.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Vnitřní uspořádání **MŠ Sochora** je řešeno formou 6 tříd. Dvě třídy nejmladších dětí, dvě třídy dětí ve věku 4-5 let a dvě třídy dětí předškolního věku. Jednotlivé třídy jsou pro snadnější orientaci dětí pojmenovány – **koťátka, berušky, kuřátka, kosíci, myšky, žabičky a motýlci**. Tento název provází děti tříd mateřské školy po celou dobu jejich školní docházky. V každé třídě se střídají dvě učitelky s plnými úvazky. Děti jsou rozdělovány do tříd podle věku. Na tomto rozdělení je postaven celý program školy, zejména třídní vzdělávací programy. Vzdělávací nabídka tříd je přizpůsobena věku a možnostem dětí. Toto uspořádání se nám při práci s dětmi nejvíce osvědčilo. Děti mají většinou stejnou dvojici třídních učitelek po dobu tří let docházky do mateřské školy a postupně procházejí všechny třídy. Mění se jim prostředí a zařízení tříd a zároveň se rozšiřuje vzdělávací obsah a nabídka.

Interní organizace **MŠ Hutnická** je řešena šesti třídami. Dvě třídy nejmladších dětí mateřské školy, dvě třídy dětí zpravidla 4 – 5 let a dvě třídy pro děti v posledním ročníku předškolního vzdělávání. Jednotlivé třídy jsou pro lepší orientaci dětí i rodičů označeny názvy zvířat – **koťátka, štěňátka, kosíci, modroočky, veverky a vlaštovky**. V každé třídě se střídají dvě třídní učitelky s plnými úvazky. Děti mají většinou stejnou dvojici třídních učitelek po dobu tří let docházky do mateřské školy a postupně spolu procházejí všechny ročníky. Děti jsou rozdělovány do tříd dle věku. Na tomto rozdělení je postaven celý program školy, zejména třídní vzdělávací programy. Vzdělávací nabídka tříd je přizpůsobena věku, možnostem a

schopnostem dětí. V průběhu docházky do mateřské školy se dětem mění název třídy, zařízení třídy a zároveň se rozlišuje vzdělávací obsah a vzdělávací nabídka.

Všechny třídy **MŠ Albrechtická** jsou umístěny v jednom patře budovy. V mateřské škole jsou děti převážně rozděleny do homogenních skupin, ale vycházíme také z potřeb a požadavků dětí a rodičů. Oddělení jsou pro lepší orientaci označeny různými názvy. Tento název tříd provází děti v mateřské škole po celou dobu jejich školní docházky. V každé třídě se střídají dvě učitelky s plnými úvazky. Bývá pravidlem, pokud to organizace provozu dovolí, že učitelky nebo alespoň jedna z dvojice pokračují s dětmi následující školní rok až do vstupu do základní školy. Při souběžném působení dvou učitelek v každé třídě je zajištěna doba vycházky, pomoc v sebeobslužné činnosti, příprava stolování, osobní hygieny a ukládání dětí k odpolednímu odpočinku.

4.1 Charakteristika jednotlivých tříd

4.1.1 Charakteristika jednotlivých tříd MŠ Sochora

První třídy

Nejmladší tříleté děti. Většina je poprvé mezi vrstevníky. Adaptace dětí na prostředí mateřské školy. Získávání prvních sociálních kontaktů

Druhé třídy

Děti ve věku 4-5 let. Většina již školku navštěvovala a má základní návyky, dovednosti a znalosti. Přesto je nutné se vždy zaměřit na novou adaptaci dětí, soužití se skupinou z minulého roku

Třetí třídy

Děti ve věku 5-6 let. Určitou část vždy tvoří předškoláci a děti s odkladem školní docházky. Mezi dětmi bývají velké rozdíly, proto klademe velký důraz na individuální práci. Cílem práce v této třídě je nabídnout dostatek rozmanitých činností vedoucích k úspěšnému vstupu do základní školy.

4.1.2 Charakteristika jednotlivých tříd MŠ Hutnická

První třídy

Děti zpravidla ve věku 3 – 4 let. Většina dětí nemá žádné zkušenosti s odloučením od rodiny, matky. Nastupuje tedy velmi důležité období adaptace dětí na prostředí mateřské školy, získání prvních sociálních kontaktů.

Druhé třídy

Děti zpravidla ve věku 4 – 5 let. Děti již většinou mají zkušenosti s odloučením od rodičů a s návštěvou mateřské školy, ale přesto je nutné se zaměřit na novou adaptaci dětí, soužití se skupinou z minulého roku. Děti již mají základní návyky, dovednosti a znalosti.

Třetí třídy

Děti zpravidla ve věku 5 – 6 let. Třídy navštěvují děti v posledním ročníku předškolního vzdělávání a děti s odkladem školní docházky. Mezi dětmi bývají velké rozdíly, proto klademe velký důraz na individuální práci. Cílem práce ve třídě je nabídnout dostatek rozmanitých činností vedoucích k úspěšnému vstupu dětí do základní školy.

4.1.3 Charakteristika jednotlivých tříd MŠ Albrechtická

Třída 1. A

Věkové složení: zpravidla 3 – 4 roky.

Do této třídy se také zařazují dvouleté děti, které dovršují tří let věku, pokud možno v prvním pololetí. Počet dětí v této třídě se řídí dle legislativních platných dokumentů. V této třídě probíhá adaptace dětí na prostředí školy. Pro některé děti je to první sociální kontakt s vrstevníky. Děti se učí hygieně, stolování, sebeobsluze a pravidel soužití.

Třída 2. A

Věkové složení: zpravidla 4 – 5 let

Většina dětí je již zadaptovaná, pomáháme nově nastupujícím dětem začlenit se do kolektivu. Děti zvládají hygienické návyky, sebeobslužné činnosti a stolování. Umí reagovat na pokyn. Znájí pravidla chování. Osvojili si základní dovednosti a znalosti.

Třída 3. A

Věkové složení: zpravidla 5 – 6 let

Převážnou část třídy tvoří děti předškolního věku a děti s odkladem školní docházky. Zodpovědně připravujeme děti na bezproblémový vstup do základní školy, velký důraz klademe na péči o děti s odkladem školní docházky. Bereme ohled na individuální zvláštnosti dětí.

4.2 Podmínky přijímání nových dětí

- Rodiče své dítě mohou zapsat do MŠ při zápisu, jehož termín vyhláší mateřská škola po dohodě se zřizovatelem

- Rodiče vyplní předepsané tiskopisy, pokud si rodiče přejí, aby dítě přiváděl nebo odváděl sourozenec, vyplní tiskopis o předávání dítěte
- O přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání rozhoduje ředitelka školy podle kritérií na daný školní rok, kritéria jsou včas zveřejněna na webových stránkách školy
- Na zápis nového dítěte se snažíme mít dostatek času
- Zápis skýtá příležitost k seznámení, k poznání a získání potřebných informací.
- Dítě má možnost seznámit se s novým prostředím v blízkosti svého rodiče.
- Rodičům umožňujeme návštěvu MŠ, seznamujeme je s uspořádáním dne, se stravovacími zvyklostmi.
- Rodič s dítětem se může zapojit do činností.
- Po určitou dobu podle individuální potřeby může rodič s dítětem do MŠ docházet a postupně si na nové prostředí zvykat.
- Adaptační dobu se dítěti i rodičům snažíme co nejvíce odlehčit - rodiče se s dítětem mohou účastnit různých činností, dítě postupně a nenásilně začleňujeme a zvykáme na uspořádání dne v MŠ, s dítětem vedeme rozhovory, poskytujeme pomoc dítěti při činnostech, která nezvládá, klademe na dítě jen takové požadavky, které může zvládnout

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

5.1. Filozofie školy

Školní vzdělávací program je zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Je otevřeným dokumentem umožňujícím další rozvoj školy a zkvalitnění vzdělávání. Pracovaly na něm všechny pedagogické pracovnice mateřské školy. Je sestaven tak, aby respektoval hlavní cíle předškolního vzdělávání:

- rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení
- osvojení si základu hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti, schopnost projevit se jako samostatná bytost

Program je zpracován do tematického bloku, který je sestaven z deseti integrovaných bloků (IB). Jednotlivé IB obsahují dílčí témata, která budou dále učitelkou zpracována podle podmínek a věku dětí na hry a zábavné činnosti v třídním vzdělávacím programu. Chceme, aby naše děti byly šťastné, zdravé, aby milovaly sebe a ostatní kolem sebe, aby uměly rozdávat lásku a optimismus. To vše je potřeba děti učit. Snahou učitelek a všech zaměstnanců naší MŠ je rozvíjet osobnost dítěte po všech stránkách.

Dětem je poskytována potřebná míra svobody a volnosti, je podporován jejich vlastní svobodný projev a spontánní činnost. Jsou vytvářeny přirozené a nenásilné hranice, jejich podobu dětem předkládá prostřednictvím svého jednání učitelka. Podporujeme environmentální a polytechnické vzdělávání.

Respektujeme požadavky na:

Rozvoj osobnosti dítěte

- rozvíjet dítě v souladu s jeho schopnostmi a možnostmi
- vytvářet dostatek podnětů k učení a radosti z něho
- posilovat sebevědomí dítěte
- vytvářet prostředí pro vzájemné vztahy mezi dětmi
- stimulovat rozvoj řeči
- seznamovat děti se vším, co je důležité pro život
- být připraven pomoci dětem, pokud to potřebují
- vytvářet prostředí pohody a radosti z prožitého dne

Uplatňování podílu rodičů na vzdělávání v mateřské škole

- usilovat o partnerské vztahy s rodiči
- umožňovat rodičům přístup ke svým dětem ve třídě a podílet se na činnosti s dítětem
- umožňovat rodičům podílet se na tvorbě programu školy a jeho hodnocení
- vést s rodiči průběžný dialog o jejich dětech

Provádění hodnocení a využívání zjištěných informací pro pedagog. činnost :

- snažíme se používat i formativní hodnocení, které přispívá k budování sebedůvěry dítěte, pomáhá učení, dítě obdrží informaci, nakolik dosáhlo cílů učení, a pomáhá mu určit cíle další
- ptáme se, jak se děti cítily
- co je nejvíc zaujalo
- co se povedlo, co ne a proč
- vedeme individuální záznamy o dětech

Cíle programu:

1. Pomoci dětem při adaptaci v MŠ
2. Podporovat a rozvíjet sociální a citové vztahy mezi dětmi
3. Upevnění zvědavosti a přirozené chuti poznávat
4. Posílení samostatnosti a schopnosti se rozhodovat

5. Poskytování prostoru k tvoření a rozvíjení představ
6. Posílení zdravé sebeúcty
7. Zvýšení důvěry i zlepšení dovedností v týmové spolupráci
8. Více rozvíjet spolupráci s rodinou

„Naše dítě“ by mělo umět nebát se promluvit, říci svůj názor, zvládat své emoce – hněv, smutek, strach, ale i radost. Snažíme se děti naučit pozitivně a samostatně myslet. Děti pozorně vnímáme, nasloucháme jejich přání, problémům, udržujeme s nimi i tělesný kontakt – pohlazení, pomazlení.

Prioritní jsou pro nás tři výchovné cíle:

- pozitivně rozvíjet vztahy : dítě – dítě

dítě – učitelka

dítě – rodič

- potlačovat vzrůstající agresivitu a hrubost dětí
- podporovat v dětech lásku k přírodě

Ztotožňujeme se s poznatkami D. Golemana, že emoční inteligence je pro šťastný život důležitější než vysoké IQ. Spolupráci s učitelkou jsme založili na vzájemné důvěře. Dítě při správném vedení ví, co má dělat a motivací dosáhneme toho, že potřebné úkony vykonávat chce. Dítě má však svá nedotknutelná práva. Pro dítě je nejpřirozenější hra. Prostřednictvím hry získávají zkušenosti, ověřují si poznání, uplatňují svou představivost. Hra, ať spontánní či řízená, prolíná všemi našimi tématy. Program vytváříme celoroční, s tím, že ho budeme podle nabytých zkušeností doplňovat, rozšiřovat nebo měnit. Jednotlivá dílčí témata nejsou časově omezeny. Bude záležet na učitelce, dětech i jiných okolnostech, jakým způsobem a jak dlouho bude s dílčím tématem pracovat. V každém případě děláme vše pro to, aby děti byly spokojené a do mateřské školy chodily rády.

5.2 Vzdělávací cíle

- Učit dítě vnímat svět kolem sebe, vytvořit základy pro odpovědný postoj dítěte ke společnosti a přírodě – zaměřujeme se na ekologii, pěstování odpovědnosti za vlastní jednání, využíváme přirozených životních situací k učení vlastním prožitkem.
- Zlepšovat tělesnou zdatnost, podporovat rozvoj pohybových dovedností, učit sebeobslužným dovednostem, vést děti ke zdravému životnímu stylu – pravidelný pitný režim, odpočinkové aktivity jsou uzpůsobené věku a potřebám dítěte, dostatečný pobyt venku, dostatek pohybu.
- Podporovat duševní pohodu dětí, rozvíjet jejich intelekt, řeč, city, vůli cestou přirozené výchovy a vzdělávání na základě vlastních prožitků a smyslového vnímání – při každé příležitosti využíváme smyslového vnímání k přirozenému učení, denně zařazujeme

jazykové chvílky jako prevenci vad řeči, didakticky zacílené činnosti realizujeme ve skupinách nebo individuálně, experimentujeme, důležité je pro nás spokojené dítě, zodpovědně připravujeme děti pro vstup do ZŠ.

- Velký důraz klást na péči o děti s OŠD a na děti se speciálními vzdělávacími potřebami, rozšiřujeme a zkvalitňujeme nadstandardní aktivity školy během celého školního roku.
- Vychovávat a vzdělávat děti se specifickými vzdělávacími potřebami – rozvíjíme spolupráci s odborníky – SPC, PPP, klinický logoped, psycholog,
- Rozvíjet a zkvalitňovat spolupráci s rodiči dětí – být rodičům rádcem při výchovných i vzdělávacích problémech dětí, možnost účasti rodičů při dění v MŠ, individuální spolupráce s jednotlivými rodiči.

5.3 Formy a metody pro práci s dětmi

Hlavní a nejdůležitější prostor má hra a spontánní aktivity dětí. Veselé činnosti pro potěšení a činnosti řízené, jsou prováděny formou hry. Jde o individuální činnosti, integrovaná zaměstnání, skupinovou práci, komunitní kruh, pokusy a experimenty.

Pohybové aktivity

- **Spontánní** – v průběhu celého dne za využití tělovýchovného náčiní a náradí, pobyt venku
- **Řízené** – tělovýchovné chvílky, řízená TV
- **Specifické** – balanční míče, sportovní hry, předplavecký výcvik a bruslení

Poznávací aktivity

- Spontánní s využitím veškerého dostupného materiálu
- Řízení v průběhu dne - individuální, skupinové

Relaxační a odpočinkové činnosti

- Relaxační chvílky v průběhu dne
- Odpolední relaxační a klidové činnosti při individuální péči, relaxační činnosti
- Odpolední odpočinek – poslech pohádek, hudby

Specifické činnosti

- Logopedická péče
- Grafomotorický kurz
- Individuální přístup s dětmi s OŠD
- Individuální přístup k dětem nadaným nebo k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami
- Cvičení na balančních míčích a relaxačních pomůckách

Formy vzdělávání

- je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit
- mají charakter hry, zábavy a zajímavých činností pro děti
- specifickou formu představuje didakticky zacílená činnost, ve které učitelka s dítětem naplňuje konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení kolektivně, ve skupinách i individuálně
- denní součástí učitelky je tvořivá improvizace, resp. pružné a citlivé reagování na okamžitou situaci
- mezi oblíbené formy naplňující záměry vzdělávání patří nadstandardní aktivity, např. předplavecký výcvik, bruslení, společné akce rodičů a dětí, kulturní akce, výstavy, výlety, které oznamujeme v průběhu školního roku
- některé dílčí cíle nelze plánovat do jednotlivých tematických částí, plníme je průběžně po celý školní rok každodenními činnostmi
- dodržování pravidel chování
- hygiena a samoobslužné činnosti, kultura stolování
- posilování sebevědomí
- snášlivost a tolerance
- prevence zneužívání návykových látek

Metody vzdělávání

- závisí vždy na didaktickém cíli
- slovní metoda – vysvětlení, popis, návod, vyprávění, rozhovor, předčítání – dbáme na kulturu řeči a slovního projevu, důležitý je vzor učitelky, slovní metody se snažíme spojit s praktickou činností
- názorná metoda – pozorování, pokus, exkurze, vycházka
- praktické činnosti – experimentování, navození problémových situací, prožitek
- spontánní sociální učení založené na principu přirozené nápodoby

Při vzdělávání dětí zachováváme zásady: **jednotné působení, důslednost, názornost, přiměřenost, poslušnost, individuální přístup.**

Rizika

I v dobře promyšlené práci musíme dávat pozor na možná rizika, která mohou být příčinou neúspěchu nabízených programů- zpravidla:

- Nedostatečná motivace
- Nedostatek pochvaly
- Nejistota
- Málo podnětů a aktiv
- Komunikačně chudé prostředí
- Nedostatek vlastních dovedností

- Špatně formulovaná pravidla chování
- Velké nároky na dítě
- Nedostatečná pozornost k řešení problému
- Omezování samostatnosti při činnostech
- Spěch
- Nervozita

5.4 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů, které vymezují vzestupně rozsah možné podpory žáků s tím, že vždy vycházejí z jejich vzdělávacích potřeb. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách liší. Při vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je ve škole uplatňován zejména princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a stanovování forem i metod výuky, dále respektování odlišných stylů učení jednotlivých dětí. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami

Plán pedagogické podpory je podpůrným opatřením pro první stupeň podpory a je závazným dokumentem napomáhajícím zajištění podpůrných opatření u dítěte. Má písemnou podobu. Je vytvářen po dohodě se zákonnými zástupci dítěte na pomoc dítěti s problémy ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. Plán pedagogické podpory zpracovává učitel ve spolupráci s pracovníky školního poradenského pracoviště, vedením školy a zákonným zástupcem dítěte. Učitel stanoví termín přípravy PLPP a koordinuje spolupráci pedagogických pracovníků. Plán obsahuje identifikační údaje dítěte, charakteristiku obtíží dítěte, stanovení cílů podpory, popis podpůrných opatření ve škole, případně podpůrných opatření jiného druhu, dále obsahuje způsob vyhodnocování naplňování plánu a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte. Konečné schválení PLPP je v kompetenci ředitele školy. Učitel seznámí s plánem pedagogické podpory dítěte zákonné zástupce. Učitel průběžně vyhodnocuje efektivitu poskytování podpory s ohledem na vývoj speciálních vzdělávacích potřeb dítěte a nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování tohoto podpůrného opatření provede vyhodnocení naplnění stanovených cílů PLPP. Není-li tomu tak, doporučí učitel zákonnému zástupci dítěte využití pomoci školského poradenského zařízení.

IVP je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice. Má písemnou podobu. Zpracovává se na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce dítěte a může být doplňován a upravován v průběhu celého

školního roku podle potřeb dítěte. IVP sestavuje učitel ve spolupráci se školským poradenským zařízením, dítětem, zákonným zástupcem dítěte, vedením školy. Před zpracováním IVP učitel stanoví termín přípravy IVP a koordinuje spolupráci pedagogických pracovníků. IVP je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte. IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje dítěte. V IVP jsou dále uvedeny zejména informace o úpravách obsahu vzdělávání dítěte. V případě podpůrného opatření pro děti s lehkým mentálním postižením (LMP) od třetího stupně podpory bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP PV. IVP dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Konečné schválení IVP je v kompetenci ředitele školy. Učitel odpovídá za získání informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte s poskytováním vzdělávání podle IVP. Vyhodnocení plnění IVP proběhne po dohodě s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení nejpozději do 1 roku od začátku jeho realizace.

5.5 Vzdělávání dětí nadaných

Nadaným dítětem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadané dítě se považuje dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných dětí vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu dítěte.

Plán pedagogické podpory je podpůrným opatřením pro první stupeň podpory a je závazným dokumentem napomáhajícím zajištění podpůrných opatření u dítěte. Má písemnou podobu. Je vytvářen po dohodě se zákonnými zástupci dítěte s cílem podporovat rozvoj nadání a zájmů dítěte, stimulovat procesy objevování a obohatit učivo o další informace a souvislosti. Plán pedagogické podpory zpracovává učitel, v němž se projevuje nadání dítěte, ve spolupráci s pracovníky školního poradenského pracoviště, vedením školy a zákonným zástupcem dítěte. Plán obsahuje identifikační údaje dítěte, charakteristiku oblastí, ve kterých se projevuje nadání dítěte, stanovení cílů podpory, popis podpůrných opatření, způsob vyhodnocování. Konečné schválení PLPP je v kompetenci ředitele školy. Učitel seznámí s plánem pedagogické podpory zákonného zástupce. Učitel průběžně vyhodnocuje efektivitu poskytování podpory a nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování tohoto podpůrného opatření provede vyhodnocení naplnění stanovených cílů PLPP.

Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce dítěte. Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného dítěte, je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice a může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. IVP sestavuje učitel ve spolupráci se školským poradenským zařízením, dítětem, zákonným zástupcem dítěte, vedením školy. Individuální vzdělávací plán je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte ve škole, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. Během vzdělávání dětí mimořádně nadaných přizpůsobíme třídní vzdělávací programy, jejich obsah i podmínky individuálním potřebám a mimořádným schopnostem dětí. Doplníme dalšími aktivitami podle zájmu a nadání dětí tak, aby rozvoj a podpora mimořádných schopností dětí nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky

5.6 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dětí dvouletých v mateřské škole

(Informace MŠMT k předškolnímu vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let v mateřské škole č. j. MSMT-26747/2016 z 1. září 2016)

Zákonem č. 178/2016 Sb., ze dne 20. dubna 2016, kterým se mění školský zákon, se s účinností od 1. 9. 2016 stanoví, že se předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let. S odloženou účinností od roku 2020 bude předškolní vzdělávání organizováno pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let.

O přijetí dítěte do mateřské školy vždy rozhoduje ředitel mateřské školy. Rozhodnutím o přijetí se každé přijaté dítě stává dítětem mateřské školy se všemi právy a povinnostmi s tím souvisejícími. Právníká osoba vykonávající činnost mateřské školy se při poskytování předškolního vzdělávání každému přijatému dítěti řídí školskými právními předpisy, zejména školským zákonem, vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o předškolním vzdělávání“), vyhláškou č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů. Povinností ředitele je zajistit optimální podmínky pro vzdělávání, a to i pro děti ve věku od 2 do 3 let, pokud se v mateřské škole vzdělávají.

Podmínky pro vzdělávání

Pro zajištění kvalitních podmínek pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let je třeba ve škole přijmout jistá opatření týkající se zajištění bezpečnostních, hygienických, prostorových i materiálních podmínek, včetně přizpůsobení organizace vzdělávání.

Věcné podmínky

V oblasti věcných podmínek je třeba zvážit vhodnost některých stávajících hraček, to znamená dovybavit hračkami a pomůckami vhodných pro děti od dvou let, ostatní hračky a pomůcky,

kteře nejsou vhodné pro děti dvouleté uložit tak, aby k nim tyto děti neměly přístup – uzavíratelné skřínky, vyšší police apod. Na školní zahradě děti dvouleté využívají prostoru pro děti ze střediska denní péče při mateřské škole, které je zařizené k věku těchto dětí (nízké herní prvky, pískoviště).

Dokoupíme sedací nábytek, který zohledňuje menší tělesnou výšku dvouletých dětí a podporuje správné držení těla při sezení. Ergonomické parametry školního nábytku upravuje vyhláška č. 410/2005 Sb. O hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů, v Příloze č. 2, a dále je upraveno ČSN EN 1729-1.

Prostor herny a třídy poskytuje dostatečný prostor pro volný pohyb i hru dětí a zároveň bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne, jak je uvedeno v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání (dále RVP PV).

Hygienické podmínky

Pro zajištění osobní hygieny dětí používáme mimo jiné nočníky, které vymýváme a dezinfikujeme. Přebalovací pulty nejsou nutné, protože přijímáme pouze děti bez plen.

Životospráva

Denní režim je upravený s individuální potřebou dítěte – spánek, odpočinek, učitelky reagují aktuálně na potřeby dětí.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

V plánu DVPP máme zakotveno vzdělávání učitelek v oblasti vzdělávání dvouletých dětí. Máme naplánováno vzdělávání v této problematice v rámci „Šablon“.

Organizace vzdělávání

Umožňujeme dětem individuálně přizpůsobený adaptační režim, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování.

Stravování

Při přijetí dítěte do mateřské školy má dítě nárok na stravování formou přesnídávky, oběda a svačiny, a to v souvislosti s délkou dohodnutého pobytu v mateřské škole. Dítě se, je-li v době podávání jídla přítomno v MŠ, stravuje vždy. Děti mladší 3 let jsou zařazovány do skupiny strážníků (3 – 6 let) uvedené v Příloze č. 1, vyhlášky o školním stravování.

Bezpečnostní podmínky

Při zvýšení počtu nebo při specifických činnostech, například sportovních činnostech, nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitelka mateřské školy k zajištění bezpečnosti dětí dalšího pedagogického pracovníka, ve výjimečných případech jinou zletilou osobu, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost mateřské školy.

Obsah vzdělávání

Bližší informace o pedagogické práci s dětmi ve věku od 2 do 3 let budou součástí metodiky vydané Národním ústavem pro vzdělávání, školského poradenského zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

5.7 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Věnujeme zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou máme na vědomí, že se v ní můžou nacházet i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobujeme tomu didaktické postupy a děti cíleně podporujeme v osvojování českého jazyka.

Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy. Kurikulum ČDJ pro předškolní vzdělávání stanovuje deset tematických okruhů pro jazykovou přípravu v mateřské škole. Určuje úroveň toho, co by dítě mělo zvládnout před vstupem do základní školy v oblastech poslechu a mluvení a sociokulturních kompetencí, aby mu stačila podpora učitele v rámci běžné třídy.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah slouží pedagogům naší MŠ jako východisko vlastní vzdělávací nabídky jednotlivých tříd. Tvoří jej 10 integrovaných bloků, které jsou rámcové, nastiňují cíle a záměry, jejich rozpracování bude předmětem třídních vzdělávacích, programů. Tyto programy

vymezují specifika jednotlivých tříd, podmínky tříd, určují pravidla soužití, naznačují vzájemné spolupůsobení učitelek na třídě a další potřebná specifika pro danou třídu.

Každé odloučené pracoviště má zpracované vlastní celoroční projekty z různých oblastí vzdělávání. Integrované bloky v ŠVP jsou doplněny o celoroční projekty například z oblasti předčtenářské gramotnosti, polytechnického a environmentálního vzdělávání a dalších.

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

CO VYPRÁVÍ STARÝ DUB

- symbol síly, vytrvalosti, dlouhověkosti, spolehlivosti, pohostinnosti

„ Doubku, kdypak shodíš listí?

Kdy už budeš nahatý? ”

„ Každý přece rychle zjistí,

že svůj kožich na paty

nosím denně celý rok.

Neudělám bez něj krok! ”

Integrované bloky:

1. **Ve školce jsme všichni kamarádi**

Přátelství, kamarádství- vztahy ve školce mezi dětmi i k dospělým- vzory

2. **Co všechno víme o dubu**

Jeho symbolika, kde roste, k čemu se používá dubové dřevo, jak spolu souvisí symbolika dubu přátelství

3. **Přišel k nám na zahradu podzim**

Ovoce, zelenina, potravinová pyramida- zdravé svačinky

Charakteristika integrovaného bloku:

Seznamování s novými kamarády, se školkou i novými pravidly. Nezapomínáme ani na to, jak se k sobě navzájem chováme. Symbolika dubu, co vyjadřuje, jak spolu souvisí dub a přátelství.

Ovoce a zelenina, proč je důležité nezapomínat na vitamíny, zaměření na zdravou a vyváženou stravu.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Uvědomění si vlastního těla
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky (dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování)
- Vytváření základů pro práci s informacemi
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)

Sebepojetí, city vůle

- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- Získání relativní citové samostatnosti

Dítě a ten druhý

- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému

- Posilování pro-sociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině)
- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi a dospělými

Dítě a společnost

- Rozvoj schopnosti žít ve společnosti ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomu společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Dítě a svět

- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí)
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- Učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

Sebepojetí, city a vůle

- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Rozhodovat o svých činnostech

Dítě a ten druhý

- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat

- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami,

Dítě a jeho svět

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- Zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi)

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)

Sebepojetí, city vůle

- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné

Dítě a ten druhý

- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- Aktivity podporující sblížování dětí

- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

Dítě a společnost

- Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- Aktivita vhodná pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- Aktivita přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) V jednání lidí

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Praktické užívání hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- Smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

CO VYPRÁVÍ SILÁK KAŠTAN

— symbol odolnosti

„Chceš mít sílu, milý brachu?

Kaštany si nasbírej!

Zbaví tě i tvého strachu,

Můžeš zpívat hola hej!

Integrované bloky:

1. **Podzim je tu** – barvy podzimu
Kaštan – kde roste, jak vypadá, jaké máme druhy
2. **Skřítek Podzimníček**
Plody podzimu
3. **Není drak jako drak**
O všech dracích i těch pohádkových

Charakteristika Integrovaného bloku:

Poznávání plodů strom x keř (stavba stromu – kořenový systém, kmen, kůra, větve, tvary korun, plody x keř (soustava větví, plody)

Poznávat a vnímat přirozené změny v přírodě (barvy, barevné listy)

Plody lesa – ne všechno co je krásné je pro lidi dobré a správné (jedlé plody, nejedlé plody, jedovaté plody)

A do říše nejen pohádkových draků nás doprovodí skřítkci Podzimníčci.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace v rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka)
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví
- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka a další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování)
- Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

Sebepojetí, city, vůle

- Rozvoj schopnosti sebeovládání
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat

- Rozvoj poznatků, schopnosti a dovednosti umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti)
- Rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- Rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí – zvládat přírodní překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)

- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým výtvarným materiálem, např. nůžkami, barvami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými nástroji)
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě)
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační s dopravní značky, označení nebezpečí) porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci)
- Sledovat očima zleva doprava

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si nového, změněného, chybějícího
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, méně, první, poslední apod.)
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi) elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city a vůle

- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená a schopná pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti
- Být citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizaci apod.

Dítě a ten druhý

- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- Spolupracovat s ostatními

Dítě a společnost

- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

Dítě a svět

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak svět lidí
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a činnosti, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- Prohlížení a „čtení“ knížek

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty

- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Námětové hry a činnosti
- Činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) A jejich smysluplnou praktickou aplikaci

Sebepojetí, city, vůle

- Cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládá
- Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

Dítě a ten druhý

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- aktivity podporující sbližování dětí

Dítě a společnost

- Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích

- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- Aktivitty přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) V jednání lidí
- Aktivitty přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Aktivitty zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- Ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- Smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

TAJEMSTVÍ KOUZELNÉ LÍSKY

- symbol moudrosti, poezie a inspirace

Hned na rohu naší vísky,
Stojí čtyři staré lísky.
A když v noci všichni spí,
do oříšku bez kožíšku
šeptají svá přátelství

Integrované bloky:

1. Podzimní cesta k lesu

Volně žijící zvířata, kdo mezi ně patří, jak jim můžeme pomoci
Příprava lesa na zimu

2. Co skrývají tři oříšky

Co je to tajemství, proč ho někdy musíme udržet
Co je to fantazie, proč si někdy můžeme x nemůžeme vymýšlet
Co je to poezie, jak se rýmuje
Co je strom a co je keř

3. Dýňová strašidla

Halloween

Charakteristika integrovaného bloku:

Seznámení s ekosystémem les - celoroční změny v přírodě.

Plody lesa – ne všechno, co je krásné je pro lidi dobré a správné. Seznámení s lesní faunou. Prostřednictvím pokusů, experimentů a zábavného učení se seznámíme s tradičními znaky Halloweenu a jeho barvami.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Vytváření základu pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- Rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Dítě a ten druhý

- Seznamování se s pravidly chování ve vztahu k druhému
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností, verbálních i neverbálních
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

Dítě a společnost

- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- Vytvoření základních aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Rozvoj společenského a estetického vkusu

Dítě a svět

- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi a planetou Zemí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se sněhu, na ledu, ve vodě, v písku)
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet

s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.

- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Poznat a vyjmenovat jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Sluchově rozlišit začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Sledovat očima zleva doprava, vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do 6, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost, řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Sebepojetí, city, vůle

- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

- Zachycovat a vyjadřovat svoje prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně-pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Chápat, že všichni lidé (děti), mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Spolupracovat s ostatními

Dítě a společnost

- Pochopit, že každý má ve společenství (rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně-pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

Dítě a svět

- Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí
- Všímat si změn a dění v nejbližším okolí

- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (vše kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)

Sebepojetí, city, vůle

- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

Dítě a ten druhý

- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije

Dítě a společnost

- Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Aktivita zaměřená k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

CO SE DĚJE POD JEDLÍ

- symbol stálosti, trpělivosti a síly

Zdá se mi to nebo nezdá?

Jedlička má nový šat.

Nebe ztmavlo, padá hvězda,

tak si můžeš něco přát

Integrované bloky:

1. Mikulášské trampoty

Zvyky a tradice, Čert, Mikuláš, Anděl – nadpřirozené bytosti, odbourání strachu

2. Co vyprávěla stará vánoční ozdoba

Vznik Vánoc

Charakteristika integrovaného bloku:

Seznámení dětí s časem adventu, kdy začíná a co vlastně znamená, jak se pomalu začínáme připravovat na Vánoce. Poznáváme tradici nadpřirozených bytostí MIKULÁŠ, ČERT A ANDĚL. Rozhovory na téma Vánoc, jaké existují tradiční vánoční zvyky.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky (koordinace rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Uvědomění si vlastního těla
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jeho kvalitě
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluveného projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- Získání schopnosti záměrně řídit své chování a ovlivňovat vlastní situaci
- Rozvoj schopnosti sebeovládání

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)

Sebepojetí, city, vůle

- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhým
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- Rozvoj kooperativních dovedností
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Dítě a společnost

- Seznamování se světem lidí kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- Rozvoj společenského i estetického vkusu
- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

Dítě a svět

- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Poznávání jiných kultur

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými nástroji apod.)
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- Zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformovaných větách
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- Učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit

Sebepojetí, city, vůle

- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Rozhodovat o svých činnostech
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Spolupracovat s ostatními
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, dodržovat herní pravidla
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)

Dítě a společnost

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí

Dítě a svět

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovňovací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry

- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- Prohlížení a „čtení“ knížek
- Hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivit
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

Sebepojetí, city, vůle

- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Hry na téma rodiny, přátelství apod.
- Výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

Dítě a ten druhý

- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- Společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Aktivity podporující sblížování dětí
- Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů

Dítě a společnost

- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (slavnosti v rámci zvyků a tradic, kulturní programy apod.)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě

- Aktivita přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) V jednání lidí
- Aktivita přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

JAK SI HRAJE MODŘÍN

- **symbol naděje a lásky, trpělivosti a vytrvalosti**

**Modřín hraje potichoučku
na kouzelné housličky.
Víly právě na paloučku
vyhouply se na špičky.**

Integrované bloky:

1. Ledové království

Co vše se v zimě děje, počasí, zimní sporty, stopy ve sněhu

2. Moje tělo a teta chřipka

Vše o těle, oblečení v zimě, hygiena, nemoci, prevence, zdravá výživa

3. Hudební nástroje

Rozdělení hudebních nástrojů, jak se na ně hraje

Řád a disciplína v hudbě – orchestr

Charakteristika integrovaného bloku:

Charakterizování zimního období, činnosti, které v tomto období provádíme. Vlastnosti a pokusy s ledem a sněhem. Poznávání částí našeho těla, jejich vědomé používání (pravá, levá strana). Význam a funkce některých orgánů lidského těla, rozvoj všech smyslů za pomoci her a cvičení. Seznámení s některými hudebními nástroji, z čeho jsou vyrobeny, poznávání podle zvuku a podle vzhledu.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Uvědomění si vlastního těla
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)

Sebepojetí, city, vůle

- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- Rozvoj kooperativních dovedností
- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- Rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Poznávání jiných kultur

- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Chápat slovní vtip a humor
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Utvořit jednoduchý rým
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)

- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit

Sebepojetí, city, vůle

- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Rozhodovat o svých činnostech
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznatého
- Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Spolupracovat s ostatními
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.

Dítě a společnost

- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod.
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

- Zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě zemi, vesmíru apod.)
- Všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně

- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo

- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- Prohlížení a „čtení“ knížek
- Hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebepojetí, city, vůle

- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

Dítě a ten druhý

- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším apod.)
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Dítě a společnost

- Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- Aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety

- Aktivita zaměřená k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- Ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

JASAN, TEN NÁS OCHRÁNÍ

- symbol znovuzrození, rozhodnosti a síly vůle

Na těch sáňkách z jasanu,
Já se rychle dostanu
Z kopce dolů, je to tak!
Jedou rychle jako vlak!

Integrované bloky:

- 1. Pořádně si zasportujeme – zimní sporty**

Druhy lyžování, skoky na lyžích, hokej, bobování, sáňkování

Kdo je sportovec – amatérské a profesionální sporty

Pravidla fair-play – proč je důležité dodržovat pravidla

Olympiáda – letní a zimní, jak často se koná

jaké sporty jsou na ZOH, vlajky států, olympijská

uspořádání školkových ZOH, slavnostní vyhlášení

2. Z pohádky do pohádky aneb Kašpárkův karneval

Klasické, moderní, večerníčkové pohádky

Karneval

Charakteristika integrovaného bloku:

Děti se seznámí s druhy zimních sportů. Osvojí si pravidla fair-play. Seznámí se s olympijskými hrami s jejich rozdělením na letní a zimní. Uspořádají si ve školce své olympijské hry.

Děti se seznámí s tradičními pohádkami, s pohádkami z večerníčku. Naučí se rozlišovat dobro a zlo. Seznámí se s pohádkovými postavami. Ve školce si uspořádají karneval, společné užívání prožitků.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Uvědomění si vlastního těla
- Rozvoj pohybových schopností v oblasti hrubé motoriky, ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- Vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dítě a ten druhý

- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění
- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Dítě a svět

- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností

OČEKÁVÁNÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Utvořit jednoduchý rým
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápad“
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- Rozhodovat o svých činnostech
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- Zorganizovat hru
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- Spolupracovat s ostatními
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

- Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. Lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur,

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) A jejich smysluplnou praktickou aplikaci

- Činnosti zasvěčující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebepojetí, city, vůle

- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.

Dítě a ten druhý

- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Aktivity podporující sbližování dětí
- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování,
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Dítě a společnost

- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)

- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- Aktivitty přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) V jednání lidí
- Aktivitty přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Dítě a svět

- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- Ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

BEZ BÍLÉ BŘÍZY JARO NEBUDE

- **symbol světla, čistoty, svěžesti a naděje**

Už se probud', bílá břízko,
Načechrej si kadeře.
Jaro už je hodně blízko,
Už ti klepe na dveře.

Integrované bloky:

1. Přišlo jaro

Co se děje v přírodě

Co všechno potřebuje příroda k tomu, aby zase vše krásně vyrostlo

Co všechno se na jaře změní pro nás – sportování venku, oblečení

2. Když všechno vykvete

Zvířata z louky, co nám přinášejí květiny, co je to herbář

Bylinková zahrádka

Co jsou to bylinky a k čemu jsou dobré, zázrak ze semínka

Pěstování rostlinek ve třídě – řeřicha, čočka, fazolka

3. Domácí zvířata a jejich mláďata

Přirazování mláďat domácích zvířat – celá zvířecí rodina

Charakteristika integrovaného bloku:

Strom bříza je symbolem jara, a proto začátkem března budeme jistě netrpělivě vyhlížet první posly jara. Budeme převážně pozorovat, jak se pomalu probouzí příroda ze zimního spánku a proměny počasí. Budeme si vyprávět o tom, které rostliny nám jako první napoví, že už je jaro opravdu za dveřmi. Seznámíme se z některými bylinkami a případně vytvoříme herbář. Společně navštívíme farmu s domácími zvířaty a jejich mláďátky. Nezapomeneme také na pohádky, říkadla, písničky a tanečky. Pro rozvoj fantazie použijeme pestré materiály..

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE:

Dítě a jeho tělo

- Uvědomění si vlastního těla
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- Vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- Rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- Osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Dítě a svět

- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou zemí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)

- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Chápat slovní vtip a humor
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Utvořit jednoduchý rým
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebebpojetí, city, vůle

- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

Dítě a ten druhý

- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- Spolupracovat s ostatními
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem

Dítě a společnost

- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- Porozumět běžným verbálním i neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

NABÍDKA ČINNOSTÍ

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovňovací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrozumnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrozumnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)

- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) A jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebepojetí, city, vůle

- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

Dítě a ten druhý

- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

Dítě a společnost

- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)

- Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- Ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- Smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

POD VRBOU, ZA VRBOU, CO SE BUDE DÍT?

- **symbol smutku, ochrany, víry ve znovuzrození, moudrosti a inspirace**

**Stojí vrba u rybníka,
proutky se jí zelení.
Odkakživa se tu říká,
když jí svěříš trápení,
ulevíš tak svojí duši,**

**vrba listím zašustí,
každý nyní správně tuší,
ani slovo nepustí...**

Integrované bloky:

1. Vrba jako domov pro živočichy

Voda, vodička - koloběh vody v přírodě, k čemu vodu potřebujeme
- od potůčku až do moře

Kdo všechno žije v kořenech, v kmeni i v koruně

2. Velikonoční tradice a zvyky

Jak se na Velikonoce připravujeme a jak slavíme

3. Stůj, pozor červená

Dopravní prostředky

Charakteristika integrovaného bloku:

Měsíc duben nám ukáže svoji nestálost, ale pokud dovolí aprílové počasí, budeme pozorovat moc a sílu přírody při společných procházkách a pobytu na zahradě. Při procházkách nezapomeneme na vlastní bezpečnost v dopravním provozu i při hře. (vysvětlíme si značky, které nám pomáhají v bezpečnosti na silnici). Na začátku měsíce se budeme společně připravovat na svátky jara – Velikonoce. Vysvětlíme si jejich symboliku. Také se seznámíme s důležitostí vody nejen pro lidi.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Uvědomění si vlastního těla
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- Rozvoj schopnosti sebeovládání
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- Poznávání pravidel společenského soužití a jejích spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Dítě a svět

- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o její rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat

- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Utvořit jednoduchý rým
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) A porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- Sledovat očima zleva doprava
- Poznat některá písmena a číslice, popř. Slova
- Poznat napsané své jméno
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- Vnímát, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit

Sebepojetí, city, vůle

- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Rozhodovat o svých činnostech
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- Vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- Zorganizovat hru
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

Dítě a ten druhý

- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.

Dítě a společnost

- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Dítě a svět

- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) A jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebepojetí, city, vůle

- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Cvičení organizačních dovedností
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

Dítě a ten druhý

- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

Dítě a společnost

- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- Hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- Ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)

- Smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

JAVOR, STROM NAKLONĚNÝ LIDEM

- **symbol harmonie, víry, otevřenosti a poctivosti**

Vždycky sedím u stolu
na své židli z javoru.
Hřeje duši, dává sílu,
rád přiložím ruku k dílu,

**když je potom potřeba,
zadělat zas na chleba.**

Integrované bloky:

1. Javor a jeho pověsti

Kam až sahají naše kořeny – rodina, Co je to rodokmen, Svátek matek

2. Řemesla aneb „Zlaté české ručičky“

Vysvětlení slova

Hledání řemesel na obrázcích i v běžném životě

Návštěva řemeslnické dílny, hrajeme si na řemeslníky

3. Máme rádi zvířata

Zvířátka ze ZOO

Charakteristika tematického celku:

Javor je symbolem harmonie, víry, otevřenosti a poctivosti a proto budeme pátrat, kam až sahají naše kořeny v rodině. Vysvětlíme si symboliku rodokmenu. Oslavíme s maminkami jejich svátek. Seznámíme se s různými řemesly, která byla dříve a jaká máme dnes. Proměníme se v řemeslníky a vše si prakticky vyzkoušíme. Vysvětlíme si, co znamená pojem „zlaté české ručičky“. Zavítáme za zvířátky do ZOO, se všemi se seznámíme a prožijeme s nimi spousty dobrodružství.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Uvědomění si vlastního těla
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, koordinace ruky x oka
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Vytváření zdravých životních návyků
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Dítě a ten druhý

- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- Rozvoj kooperativních dovedností
- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Dítě a svět

- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)

- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Utvořit jednoduchý rým
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- Sledovat očima zleva doprava
- Poznat některá písmena a číslice, popř. Slova

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- Vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Rozhodovat o svých činnostech
- Ve známých a opakujiících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- Zorganizovat hru
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Spolupracovat s ostatními
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Dítě a společnost

- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. Lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

- Zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě zemi, vesmíru apod.)
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů

- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) A jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebebpojetí, city, vůle

- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné

- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. Hněvu, zlosti, úzkosti)
- Hry na téma rodiny, přátelství apod.
- Výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)

Dítě a ten druhý

- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

Dítě a společnost

- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

- Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- Aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

CO VYPRÁVĚLY STARÉ STROMY

POD LIPOVOU OCHRANOU

- **symbol ochrany, přívětivosti, smíření a laskavosti**

„Listy jako srdíčko,
Je to lípa, babičko?“
„Ano, lípa voňavá,
Co tu takhle postává
Nejspíš druhé století.“

Ráno mává na děti.
Když se u ní zastaví,
Tak jim tiše vypráví,
Jak jde život pořád dál
A že malý kluk se ptal:
„Listy jako srdíčko,
Je to lípa, babičko?“
„Ano, lípa voňavá...“

Integrované bloky:

1. Vůně lipového dřeva

Lípa náš národní strom, památné stromy, lipová ratolest

Lípový med, čaj

Dříve v každé vesnici lípa na náměstí – posezení na lavičce v její blízkosti (lidská soudržnost)

Jak se sází strom – popis na obrázku, ideálně možnost zasadit strom doopravdy

2. Vesnické cestování

Tradice, zvyky – lidové kroje, písničky, stavení

- krajové odlišností

- život ve městě a na vesnici

3. Cestujeme mezi státy

Národní stromy jednotlivých států – Ukrajina – kaštan, Rusko – bříza, Německo – dub, Kanada – javor, Japonsko – sakura... (vlajky)

Charakteristika integrovaného bloku:

V tom to celku se děti seznámí s našim národním stromem – lípou, jeho vlastnostech, možnostech využití (lípový čaj, posezení ve stínu koruny stromu, výrobky ze dřeva). Dozví se, jak se sází strom a jak roste, co k tomu potřebuje. Také národními stromy jiných států. Děti také poznají rozdíly života ve městě a na vesnici, lidové tradice a zvyky. Děti se seznámí s českými lidovými písničkami.

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE

Dítě a jeho tělo

- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- Rozvoj a užívání všech smyslů
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- Vytváření základů pro práci s informacemi

Sebebpojetí, city, vůle

- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- Rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- Rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- Poznávání jiných kultur
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou zemí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Dítě a jeho tělo

- Zachovávat správné držení těla
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu

- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. S tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- Učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- Chápat slovní vtip a humor
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- Utvořit jednoduchý rým
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. Osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi,

Dítě a společnost

- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

- Zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě zemi, vesmíru apod.)
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Dítě a jeho tělo

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

Dítě a psychika

Jazyk a řeč

- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- Prohlížení a „čtení“ knížek

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) A jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebepojetí, city, vůle

- Spontánní hra

- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní

Dítě a ten druhý

- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Dítě a společnost

- Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) Umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. Podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- Aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Dítě a svět

- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice

povinné	7. Evaluační systém (maximálně minimalistický plán)			
	OBLASTI EVALUACE (co budeme hodnotit)	PROSTŘEDKY (jak a čím)	ČASOVÝ PLÁN (kdy)	ODPOVĚDNOST (kdo)
	soulad ŠVP s RVP	porovnání textů	legislativní změna zásadní změna v MŠ	ředitelka
	plnění cílů ŠVP dílčí vzdělávací cíle	technika kroužkování (poznámka č. 1) hospitace	1 x týdně 1 x za rok	učitelka vedeni, učitelka vs. učitelka
	způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání, vzdělávání nabídka	třídní kniha hospitace práce dětí	1 x týdně 2 x za rok průběžně	učitelka ředitelka
	práci učitelů směřovat k očekávaným výstupům a klíčovým kompetencím	hospitace kroužkování (poznámka č. 2 a č.3)		
	výsledky vzdělávání (vyhodnocování po roce dítěte)	hospitace portfolio hodnocení, záznamové archy		
kvalita podmínek	inventarizace anketa na určitý dotaz hospitace	naše volba		
poznámka č. 1: dílčí vzdělávací cíle - kroužky na začátku týdne, směřujeme k cílům, nemusí být všechny splněny (zakroužkovány) poznámka č. 2: klíčové kompetence - kroužky na konci týdne poznámka č. 3: očekávané výstupy - kroužky konci týdne				